

Eiropas lauksaimniecība un mežsaimniecība - konkurētspējīgas, suverēnas un pārtikušas ES balsts

Austrijas delegācijas aicinājums nākamajai Eiropas Komisijai 10.07.2024.

Eiropas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozares neaprobežojas tikai ar pārtikas ražošanu un izejvielu piegādi:

- Tās ir **galvenie konkurētspējīgas, plaukstošas un inovatīvas Eiropas Savienības virzītājspēki**. Lauksaimniecība un pārtikas ražošana Eiropas Savienībā nodrošina vairāk nekā 12 miljonus darbavietu un ES ekonomikai rada bruto pievienoto vērtību EUR 178 miljardu apmērā gadā^[1]. Eiropas mežsaimniecības nozare nodrošina 17,5 miljonus darbavietu visā Eiropā, un Eiropas mežsaimniecības un kokrūpniecības nozares kopējā bruto pievienotā vērtība sasniedz 1,1 triljonu eiro^[2].

- Tās ir **būtiski Eiropas Savienības stratēģiskās autonomijas balsti**. Nodrošinātība ar pārtiku un enerģētiskā neatkarība, izmantojot lauksaimniecības un meža biomasu un bioekonomiku, ir stratēģiskas vērtības un būtiski veicina Savienības drošību, stratēģisko autonomiju un samazina ārējo atkarību. Lauksaimniecība un mežsaimniecība ir zaļās pārejas pamatā un nodrošina "4F" - pārtiku, dzīvnieku barību, degvielu un šķiedras, lai apmierinātu pieaugošo atjaunojamo izejvielu pieprasījumu. Tos var nodrošināt tikai tad, ja Eiropā tiek saglabāta un veicināta ražošana, kas ir īpaši svarīgi, ņemot vērā pašreizējo ģeopolitisko situāciju.

- Tie ir **balsts vitāli svarīgām lauku teritorijām**, kas ir Eiropas dzīvesveida, identitātes un kultūras tradīciju pamatā. Tas pozitīvi ietekmē darbavietas un ekonomisko spēku visā vērtību ķēdē, tostarp, bet ne tikai, ilgtspējīgu tūrismu, kā arī zaļo un digitālo pāreju.

Lauksaimniecības un mežsaimniecības būtiskais ieguldījums Eiropas Savienības labklājībā ir rezultāts lauksaimnieku un mežsaimnieku neatlaidīgajam darbam visā Eiropas Savienībā. Pamatojoties uz viņu nepārtraukto iesaisti vides, dzīvnieku labturības un sociālo standartu paaugstināšanā, Eiropas lauksaimnieki ir pasaules mēroga etalons ilgtspējīgas lauksaimniecības prakses jomā. Tāpat arī ilgtspējīga mežu apsaimniekošana jau ilgstoši ir bijusi ES standarts. Kopējā

lauksaimniecības politika (KLP) pēdējās desmitgadēs ir nodrošinājusi lauksaimniekiem tik ļoti nepieciešamo atbalstu. Ar jaunāko KLP reformu Eiropas lauksaimniecības nozare atkal noteica jaunus un augstus standartus un mērķus, lai panāktu pareizo līdzsvaru starp ekonomisko, ekoloģisko un sociālo ilgtspēju, tādējādi veicinot ilgtspējīgu pārtikas sistēmu izveidi kopumā.

Nav šaubu, ka lauksaimniecības nozare arī turpmāk nodrošinās pārtikas nodrošinājumu un sabiedriskos labumus, piemēram, dinamiskas lauku teritorijas, vienlaikus radot ekosistēmas pakalpojumus veselīgai un labklājīgai videi. Tomēr, lai sekmīgi veicinātu Savienības suverenitāti un ilgtermiņa konkurētspēju, lauksaimniekiem un lauksaimniecības nozarei ir vajadzīga stabila un paredzama sistēma. Aizvien jaunas un stingrākas prasības lauksaimnieciskajai ražošanai, kā arī sarežģītā un izaicinošā tirgus situācija kopumā vājinās un apdraudēs šīs galvenās stratēģiskās nozares. Turklāt vispārējā izklāstā noteikti jāņem vērā ar vidi saistīto nozaru, piemēram, lauksaimniecības sektora, dabiskie ierobežojumi un tās būtiskais ieguldījums mūsu dabiskās vides veidošanā. Atšķirībā no citām jomām lauksaimniecībā radītās emisijas lielākoties rodas dabisku procesu rezultātā, tāpēc tās var samazināt tikai līdz zināmai pakāpei.

Apakšā parakstījušies atkārtoti uzsver, ka ikvienā Eiropas tiesiskajā regulējumā vai iniciatīvā ir jāaizsargā un jānodrošina lauksaimniecības un meža nozares spēja pildīt savas daudzveidīgās funkcijas, tādējādi veicinot spēcīgāku Eiropas Savienību.

Ņemot to vērā, delegācijas, kas atbalsta šo iniciatīvu, aicina nākamo Komisiju:

- apņemties īstenot **stabilu kopējo lauksaimniecības politiku, nodrošināt taisnīgus ienākumus lauksaimniekiem un dzīvotspējīgām lauku teritorijām**, lai garantētu iedzīvotāju nodrošinātību ar pārtiku un labklājību, sociālo kohēziju, jo īpaši lauku apvidos, kā arī veicināt videi draudzīgu un bioloģisko daudzveidību veicinošu lauksaimniecības praksi ar mērķi sekmēt klimata pārmaiņu mazināšanu - kā izklāstīts 2024. gada 28. jūnijā apstiprinātajā stratēģiskajā programmā;

- atzīt **KLP un valstu stratēģisko plānu ieguldījumu** ilgtspējīgākas lauksaimniecības prakses atbalstīšanā, kas

nodrošina atbilstošu pamatu turpmākajiem centieniem īstenot "zaļo pāreju" KLP kontekstā pēc 2027. gada, **atzīt lauksaimniecības dabiskās robežas tās spējas ražot bez emisijām** un tās svarīgo lomu nodrošināt ES iedzīvotāju nodrošinātību ar pārtiku, un tāpēc noteikt prasības, kas pielāgotas tās vajadzībām un lauksaimniecības nozares unikālajai lomai, vienlaikus neapdraudot Eiropas pārtikas ražošanu;

- **aicina** ESCO īstenot pragmatisku pieeju klimata neitralitātes nodrošināšanai 2050. gadā un **veikt visaptverošu "zaļā kursa" tiesību aktu un to kumulatīvās** ietekmes uz ES lauksaimniecību un mežsaimniecību **novērtējumu**, pievienojot rīcības plānu, lai stimulētu aktīvu un ilgtspējīgu lauksaimniecisko ražošanu un mežu apsaimniekošanu, vienlaikus saglabājot ES lauksaimniecības un meža zemi visā tās teritorijā, tostarp teritorijās, kurās ir dabiski ierobežojumi;

- **ņemt vērā** ieguvumus, ko sniedz **bioekonomika**, kura ir atkarīga no lauksaimniecības un mežsaimniecības nozares sniegtajiem pakalpojumiem, un dot iespēju pilnībā izmantot tās potenciālu, **aizstājot** fosilās izejvielas un fosilo kurināmo **ar koksnes produktiem** un veicinot oglekļa uzkrāšanu tajos.

- **veicināt** aktīvu **ilgtspējīgu mežu apsaimniekošanu**, lai pielāgotu mežus klimata pārmaiņām un palielinātu to noturību.

- **stingri pārskatīt atmežošanas regulas piemērošanas** termiņu un pienācīgi **risināt nopietnās problēmas, kas saistītas ar tās īstenošanu**;

- **koncentrēties uz vienkāršotām un mazāk birokrātiskām prasībām lauksaimniekiem, veicinot konkurētspēju un** nostiprinot viņu pozīcijas pārtikas vērtību ķēdē;

- **pārskatīt aizsardzības statusu lieliem plēsējiem, piemēram, vilkiem un lāčiem**, kas apdraud tradicionālās un ekstensīvās lauksaimniecības ražošanas sistēmas.

- **atzīt tradicionālo un ekstensīvo lauksaimnieciskās ražošanas sistēmu** nozīmi un to priekšrocības ilgtspējīgām pārtikas sistēmām, bioloģiskajai daudzveidībai, kalnu un kalnu ganību saglabāšanai, kā arī aizsardzībai pret dabas katastrofām un ilgtspējīgam tūrismam.

[1] Avots

[2] Mežsaimniecības un kokrūpniecības ekonomiskā ietekme uz bioekonomiku Eiropā (bml.gv.at).